

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ו חשוון תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין עח.

דף היומי בהלכה: קע"ב קע"ג .

מוסר: אהבת חסד - 'וידעתי גם ידעתי' עד פרק כ"א.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הזכירה "השישית שיזכור אם יש בו" עד "החמש ועשרים"

פניו של מרן הסטייפלר הוארו, הוא חיך, ואמר לי: "עכשיו אתה שואל טוב..."

הרב חנניה צ'ולק על מה שאמרו לו מרנן הסטייפלער והרב שך זיע"א

קשה זו. אבל אנו יודעים שיש הנהגה של 'הסתר פנים', שקשה לנו להבין את הנהגתו ית'.

לפני הרבה שנים כשהיו כמה אסונות אחד אחרי השני, הלכתי למרן הסטייפלר זצוק"ל מתוך כאב על מה שקורה, ושאלתי אותו כך: אנו רואים שהקב"ה שולח את יונה הנביא לעיר נינווה כדי להחזירם בתשובה, ויונה הנביא מנסה להתחמק, והקב"ה שולח את הדג וכו', העיקר שיגיע אל העיר ויגיד להם מה חטאם ומה דרך התשובה.

אנחנו הבנים של הקב"ה - אמרתי למרן זצוק"ל, ואנחנו מנסים להבין מה הקב"ה רוצה כשהוא מעניש אותנו כל כך קשה; אז שהקב"ה ישלח לנו מגיד, או גדול הדור, שיאמר לנו מה הקב"ה רוצה מעמנו, על מה חרון אף ד'?

ומרן הסטייפלר, שהיה בכלל פחד להיכנס אליו מרוב גדלותו וקדושתו, נועץ בי את עיניו ושואל אותי: "אתה מנסה להבין את הנהגת הקב"ה? את השואה כבר הבנת?" ואני מרוב כאב המשכתי והקשיתי: "אבל מה היום הקב"ה רוצה שנשפר או נתקן?" ומרן הסטייפלר, עם פניו חמורות הסבר אומר לי, "ששה מיליון יהודים מתו בשואה, ואתה שואל שאלות על היום?" הבנתי שאין יותר מה לשאול מדוע ולמה, אז שאלתי מה כן כדאי לעשות כדי להוריד מאיתנו חרון אף ד'.

פניו של מרן הסטייפלר הוארו, הוא חיך, ואמר לי: "עכשיו אתה

בשעה קשה זו, אנו צריכים הרבה כוחות רוח ונפש לכלכל את רוחנו ומעשנו בהתאם מצד אחד, ומצד שני לדעת מה תפקידנו בשעה זו כלפי הסובבים אותנו. שכן יש לנו אחריות גדולה עלינו ועל הסובבים אותנו, להתנהל במנוחת נפש, להרגיע את עצמנו ואת הסובבים אותנו עם אופטימיות זהירה, ועם הרבה אמונה וידיעה שעם ישראל הוא כבשה בין שבעים זאבים, ועם ישראל סבל שנים רבות מרדיפות הגויים, והכל החל עוד מעשיו שרדף אחרי יעקב שהיה אחיו, והקב"ה שומר עלינו כבר הרבה שנים מרדיפות הגויים שרוצים להשמידנו, ומצילנו מידם.

בדורות האחרונים מעוררים גדולי הדורות וזקני ישראל שאלו הם חבלי משיח. וכבר שאלו חז"ל מה יעשה אדם וינצל מחבלו של משיח? כי ידעו חכמינו שיבוא זמן כזה, וידעו גם שרק זכויות תעמודנה לנו לעבור תקופה זו, וע"כ שאלו מה הן הזכויות שיש לעשות ולהינצל. "אמר להם רבי, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים" אומר מרנא ה'חפץ חיים': זו לא 'סגולה', זה ה'רצפט' להינצל מחבלי משיח! רק כך אפשר לעבור תקופה זו ולהינצל מחבלי משיח. תורה לבד לא מספיק, חסד לבד לא מספיק, תורה עם חסד - זה חוד החנית המגינה עלינו מחבלי משיח.

אין לשאול מדוע! איננו מבינים!

ועדיין, אנו מנסים להבין מה הקב"ה רוצה מאיתנו בשעה

זצוק"ל, והוא הביע את רצונו להעניק לי משהו כהכרת הטוב, וכך אמר לי: "כהכרת הטוב, אני אלחש לך באוזן מה שלחש לי מרן ה'חפץ חיים'. יש סגולה לומר 3 פעמים ביום פרק כ' בתהילים 'למנצח מזמור לדוד יענך ד' ביום צרה', זו סגולה גדולה!" ומרן הגראמ"מ שך הוסיף (בניגוד להרגלו ולטבעו) - ואני אומר לך שזה בדוק ומנוסה".

אני ממליץ לאנשים בימים אלו, שבכל יום, בדרך לכולל, לסמינר, לת"ת, למקום הלימודים או העבודה, לומר ג' פעמים את פרק כ', מה שנותן לנו ומשריש בנו אמונה ובטחון בהשי"ת, ובטח ובטח, שבדרכנו למרחב מוגן ובעומדנו שם, שאין טעם לדון בשאלות כאלו ואחרות, אלא הטוב ביותר לומר את הפרק הזה ולבטוח בו ית', וכדברי מרן זצוק"ל שזה בדוק ומנוסה.

[לצד החיזוק בתפילה ולימוד התורה, אני ממליץ בימים אלו במיוחד, לעשות פעילות עם הילדים. פעילות גופנית היא מאד קלה ותועלתית, ומוכיחה את עצמה כמשחררת לחצים ומרפה, מעבר לתועלת הכללית שלה לגוף, ללב, לכלי הדם, למעינים ועוד] לסיכום, יש לדעת שהאדם בנוי משכל ורגש, ותפקידו להשליט את השכל על הרגש. ויכול אדם להחליט שהוא ה'פסיכולוג של עצמו, ועליו להגביר את השכל על הרגש, ויש לראות בזה את רצון הקב"ה - שאדם יעזור לעצמו להיות רגוע יותר וענייני יותר, וכך הוא יצליח ללמוד, להתפלל, ולעשות כל מה שתפקידו בשעה זו. נתחזק באמונה ובמעשי חסד, והקב"ה יצילנו מידם.

(מוסף שבת קודש לך לך תשפ"ד)

שואל טוב... והמשיך: "היום תגיד ברכה אחת בכוונה, מחרתיים שתי ברכות בכוונה אח"כ שלוש ברכות בכוונה". והדגיש לי - "אל תקפוץ, כי לא תצליח! היום תלמד רבע שעה בלי להוציא את העיניים מהגמ', מחר חצי שעה, מחרתיים שלושת רבעי שעה", ושוב מדגיש - "אל תקפוץ, כי לא תצליח!" העזתי ושאלתי: "זה הכל?" ומרן הסטייפלר דופק לי על הכתפיים ואומר לי, "נראה אותך...!!!" מסיפור זה הבנתי שאין לנו להשיג או להבין הנהגת ד', ועלינו רק להתקרב אליו ית', ולזעוק ולבקש רחמי שמיים שיצילנו מאויבינו. אך מצד שני, אנו יכולים הרבה לעזור לעצמנו עם עבודה עקבית ועניינית.

ישוב הדעת ובטחון בהשי"ת

וכאמור, אנו צריכים לחתור להגיע למנוחת נפש עם ישוב הדעת, לנסות להרפות מהלחץ האופף אותנו. גם כשיש אזעקה אנו הולכים לממ"ד בזהירות בלי להיכשל וליפול ממכשולים בדרך, ושם ממתנים עד לסיום האזעקה וההתראה, ושבים. אין טעם לדבר כל היום על המצב הביטחוני, וכמובן מה שפחות לראות תיעודים קשים על מה שקרה בשמחת תורה, ומה שקורה עכשיו במלחמות וכו'. ויש לזכור את דברי הרמב"ם שהמכניס עצמו למחשבות ומבהיל עצמו עובר בלאו של 'לא תירא מהם', ולא תערוץ מפניהם'.

אלא שמתקשרים אלינו עם חרדות וכד', אנו מספרים את הסיפור הבא: פעם סייעתי לרבנו הגדול מרן הגראמ"מ שך

'הדבר הראשון שצריך לזכור הוא, שמדובר בימים גדולים ומיוחדים מאוד, וחבל להחמיץ הזדמנות-פז שכזו הניתנת לנו מלעילא'

דווקא הזוועות האיזמות שהתרחשו בשטח, הן-הן הזועקות בפה מלא על שליטתו המליאה של הבורא יתברך בעולמו

הרבה יותר מאמצים כדי להגיע לחיזוק. שהרי, כאשר ליבו של האדם שאנו ושקט, ושום דבר אינו מרעיד ומחריד לו את הלב, גם החיזוקים נעשים 'שאננים', וכדי להתעלות במעלות האמונה והבטחון צריך להיות בן-מעלה גדול.

אבל כאשר הלבבות חרדים למול כל מה שקורה, וכל אחד מחפש להיתלות באילן חזק, הרי שאפשרויות-החיזוק נעשות הרבה יותר זמינות. מלבד הדרשות המושמעות בכל פינה, ברור שכל יהודי באשר-הוא מרגיש את עצמו הרבה יותר קרוב לאביו שבשמים, וממילא הוא מגיע הרבה יותר מהר למימוש הפסוק 'קרוב ה' לכל קוראיו - לכל אשר יקראוהו באמת!'

בעוד שבזמן רגיל הוא צריך 'לתפוס את עצמו' היטב היטב, על-מנת להתפלל בכוונה, ומתוך הלב, הרי שבימים אלה, גם ללא

מאת: משה מיכאל צורן

במלחמת המפרץ השתתפנו בשיחה מוסרית שנאמרה ע"י אחד מגדולי המשגיחים, שאמר כך: הדבר הראשון שצריך לזכור הוא, שמדובר בימים גדולים ומיוחדים מאוד, בהם אפשר להתחזק בצורה משמעותית, וחבל להחמיץ הזדמנות-פז שכזו הניתנת לנו מלעילא. והוסיף: גם אם ימי המלחמה הללו הם ימים גדולים, בוודאי לא צריך להתפלל עליהם שיגיעו... אבל מאחר שהם כבר כאן, ואנחנו מצויים בתוכם, לא כדאי להחמיץ את מה שאפשר להרוויח דווקא בימים אלה.

וההסבר הוא פשוט מאוד. בימים של שגרה, כאשר אף אחד אינו לוחץ אותנו, האזעקות אינן מנסרות את הלב, ולא מגיעות אלינו שמועות לא-טובות - במצב כזה, צריך להשקיע הרבה-

בידו לעבור בס"ד את דרך-חיי בשלוח ובשמחה, בידועו שיש ריבון המשגיח עליו בהשגחה פרטית, ומכוון את כל צעדיו. שני הצעדים הללו הם, האמונה השלימה שצריכה לקנן בליבו של כל יהודי שהכל-הכל מגיע מאתו יתברך ושום דבר בעולם לא זז מבלי שהשי"ת יצווה עליו, והדבר השני הוא שכל מה שעושה ה' - לטובה הוא עושה.

מי שידוע שכל מה שעובר עליו בחיים, מגיע מאת השם יתברך, יוכל להעיד על עצמו שגם הקשיים ההכי-הכי גדולים עברו עליו מתוך שקט נפשי, כי הוא יודע שלא הגורם ההוא היכה בו, ולא האדם ההוא פיטר אותו מעבודתו, אלא השם יתברך שהוא שגלגל את העניינים, וממילא הוא אינו נסחף להרגשות של נקמה וכל כיו"ב.

ואם הוא מוסיף לכך את דברי חז"ל שכל מה שעושה הקב"ה, לטובה הוא עושה, הרי שיש בכך הַשְׁלָמָה נהדרת ליסוד הראשון. כי אם הדבר הוא לטובתו, מה יש לו לבכות ולהצטער. הרי זו טובתי!

מי שמאמץ את שני הכללים הנ"ל, ויהרהר בהם תמיד, גם בעת האזעקות, ימצא את עצמו מהר מאוד עטוף בשכבה עבה של אושר ומנוחת-הדעת, שיספיגו אותו בעונג ובקורת-רוח שאין למעלה הימנה.

הוא ירגיש שיש לו 'כותל' משלו, אליו הוא יכול להשתפך בכל עת שירצה. אין שם קבלת קהל, ולא משב"קים שלפעמים סוגרים את הדלת מדאגתם לגדולי ישראל; אצל הקב"ה אין שעות-קבלה, אלא תמיד-תמיד-תמיד יש אפשרות להיפגש ולדבר אתו.

גם אם לא מתעמקים בנושא, אפשר להבין באיזה אושר מדובר. הרי גם אם היה זה חבר טוב, שהיית יכול לדבר אתו בכל עת, כבר היתה הרגשתך משתפרת, ולא היית דואג מכל מעמסה הבאה עליך. על אחת כמה וכמה כשמדובר באבא טוב ואוהב, הרוצה רק בטובתך, ויש בכוחו לסייע לך בכל העניינים - הרי שאנחנו יכולים להרגיש את עצמנו מאושרים ושמחים עד בלי די (המודיע)

השקעת-מאמץ - הזעקה אל ה' פורצת באופן טבעי מעמקי-הלב. מעלות ומידות-טובות שלא השגנו בעבר, וחשבנו שהדרך להגיע עדיהן קשה ומפרכת, נעשות לפתע קלות להשגה ולמימוש. ולכן, קרא המשגיח שליט"א באותה שיחה, מאוד-מאוד חבל להחמיץ את הימים הללו, ולבזבז אותם על שטויות והבלים, כמו האזנה לכל פירור-מידע מהחזית, והתעניינות בדברי-סרק שאין בהם מועיל.

מאפייני התקופה מאפשרים לנו להתחזק בכל דבר ודבר, ובכל ענייני המצוות. ברם, הפן המשתייך ישירות לתקופת-מלחמה הוא, כמובן, ענין הבטחון המוחלט בהשם יתברך. ודווקא הזוועות האיומות שהתרחשו בשטח, שרק חלקן הגיע לידיעת הציבור, הן-הן הזועקות בפה מלא על שליטתו המליאה של הבורא יתברך בעולמו.

וכי יעלה על הדעת שכל-כך הרבה נרצחים ופצועים, כל-כך הרבה שבוים הנמצאים בצרה ובמצוקה, וכל-כך הרבה הרס וחורבן בישובי הדרום - באו לעולם 'במקרה'?! הלא ברור לכל שרק השולט היחיד בעולם הוא זה שהביא עלינו את הצרה הנוראה הזו, שלא היתה כמותה מעולם בארץ ישראל!

ואם כן, דווקא תובנה זו עשויה להנחיל בלבנו את האמונה הברורה ש'המצב בשליטה!' בניגוד גמור להבנה שנותנים אחינו התועים למושג זה, הרואים רח"ל בצבא את השולט בשטח, הרי שהבוטחים-בהשם מתכוונים באומרם 'המצב בשליטה' - שהמצב בו אנחנו נתונים הוא בשליטתו של מי שאמר והיה העולם.

ולכן ברור שהמצב בשליטה! דהיינו, שאנחנו יכולים להיות סמוכים ובטוחים שכל מה שקורה, הכל-מכל-כל, לא תלוי באף אחד, לא בנשיא המעצמה הגדולה, ועל אחת כמה וכמה לא בחיילי הצבא ובמפקדיהם, אלא הכל נגזר מאת הבורא, שהוא גם אבינו-אוהבנו, וכל מה שהוא עושה הכל לטובה.

ולמרות הקשיים והפחדים המכרסמים בלב, יש בידינו להגיע לבטחון מלא באלוקים, משום שהוא מכיל בסך-הכל שני צעדים עיקריים, פשוטים מאוד, שאם האדם מחזק את עצמו בהם, יהיה

מדוע סיבב הקב"ה שהמלאכים יהיו נדמים בדמות ערביים דווקא שהם פחותים ומזולזלים במעמדם

פוסק הדור מרן הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א, על הכנסת אורחים - לקבל עני מרוד בכבוד גדול כאחד מנכבדי העם

וביאר בזה מרן הגר"ח מבריסק זצ"ל, שהכנסת אורחים בהידור ובשלימות הוא לקבל אדם עני ורש לביתו בכבוד גדול כאילו היה האדם החשוב ביותר, ולכן זימן הקב"ה שהמלאכים יהיו נדמים כערביים שהם מזולזלים במעמדם, כי בזה זכה אברהם אבינו

יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם", (פרשת השבוע י"ח, ד) רש"י: "כסבור שהם ערביים שמשתחוים לאבק רגלים". ראוי להבין מדוע סיבב הקב"ה שהמלאכים יהיו נדמים בדמות ערביים דווקא שהם פחותים ומזולזלים במעמדם.

והיה הולך בבגדים פשוטים, הבעל הבית לא הכירו ולא ידע שזהו הבית הלוי, והקצה עבורו את המחסן לישון שם. ובינתיים עלה הבית הלוי למעלה להתפלל מעריב, והנה הוא שומע קולי קולות מהקומה למטה, ונתברר לו שהגיע אדמו"ר מפורסם וצדיק לאכסניה, והבעל הבית הכין לו מיד חדר נאה ויפה עבורו.

והנה כשנכנס האדמו"ר לאכסניה, ראה את הבית הלוי שם באכסניה, ושאל אותו "בריסקער רב, רבן של ישראל, מה אתם עושים כאן", והבית הלוי שתק, אבל הבעל הבית הבין מיד שטעה ולא ידע שזהו הבית הלוי, ובא מיד ופייס את הבית הלוי והכין לו חדר אחר נאה ויפה, ובבוקר כשהבית הלוי רצה ללכת לדרכו, בא אליו הבעל הבית והתחנן על נפשו שימחל לו על שלא נהג בו כבוד הראוי לנהוג ברבן של ישראל, והסביר שעשה כן בשגגה ולא ידע כלל שהוא הבית הלוי.

והשיב לו הבית הלוי, אני אמנם מוחל על כבודי, אבל אתה צריך לדעת שמצוות הכנסת אורחים איננה רק ליהודים מכובדים, אלא אפילו יהודי עני ופשוט צריך לכבדו בהכנסת אורחים, והוסיף הבית הלוי ואמר לו את החילוק הנ"ל בין אברהם ללוט, שלוט ראה את פניהם כדמות מלאכים ולכן כיבדם כבוד גדול, אבל אצל אברהם אבינו הרי אמרו חז"ל שכערבים נדמו לו, ואעפ"כ הכניסם כבוד גדול וטרח עבורם כמו שטורחים לאדם נכבד מאוד, וזה היה גודל מעלתו של אברהם אבינו, ועל כן אמר לו הבית הלוי שיבוא אליו לבריסק וילמד שם אצלו מהו הכנסת אורחים לכל אחד - גם לעניים ולשבורי לב, ובזה יתכפר לו עווננו.

(מתוך ביאורים והנהגות, ומאמר נרחב שיתפרסם בלקראת שבת)

לקיום מצוות הכנסת אורחים בהידור - שאע"פ שנדמו כערבים מ"מ קיבלם בכבוד גדול, ושחט עבורם שלושה פרים כדי להוציא מהם שלושה לשונות בחרדל, כמו שנוהגים באורחים חשובים רבי מעלה וכעין זה ביאר הבית הלוי בטעם הדבר שהאריכה תורה לתאר את הכנסת אורחים של אברהם אבינו, ומאיך בהכנסת אורחים של לוט אף שעשאה מתוך מסירות נפש [שכל אנשי העיר נסובו על הבית ומ"מ לא הסכים להוציא את אורחיו, ואף הפקיר בנותיו בשביל שלא יגעו באורחיו], מ"מ לא האריכה תורה לתאר בשבח מעשיו, אלא נאמר בקיצור נמרץ ("ט ג") "ויבאו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו", וגם לא מצאנו בחז"ל שישבחו את ההכנסת אורחים של לוט כמו שמצאנו באברהם אבינו, וצריך ביאור מהו יסוד החילוק בין אברהם ללוט.

וביאר בזה הבית הלוי, שאצל לוט הגיעו המלאכים בדמות מלאכים קדושי עליון. ולכן לא נשתבח לוט על מה שהכניסם אליו, כי אין זה גדלות לקיים הכנסת אורחים כשמגיעים אליו קדושי עליון כמלאכים, אבל אצל אברהם אבינו שבאו אליו המלאכים בדמות אנשים פשוטים - וכמו שאמרו חז"ל שכערבים נדמו לו, ואעפ"כ הכניסם בכבוד גדול וטרח עבורם כמו שטורחים לאדם נכבד מאוד, זה גדלות שיש לשבחה - ולכן נתקלס אברהם אבינו כל כך במצוות הכנסת אורחים.

ביאור זה אמר הבית הלוי, בשעה שהתעכב בעיר קמניץ וחיפש מקום ללון, וסיפרו לו שיש בעיר בעל הבית מפורסם שמכניס אורחים, והבית הלוי נכנס אליו וביקש ממנו שייתן לו חדר אחד לישון שם, והיות שהבית הלוי לא רצה להשתמש בבגדי רבנות,

כאשר הרב מפוניבז' שמע כי ישיבה נוספת עומדת לקום בבני ברק, הוא שמח שמחה עצומה. בחנוכת הבית של ישיבת סלבודקא הוא היה מראשי הדוברים ודרש בהתרגשות עצומה על התורה ומעלתה

הגאון רבי יששכר מאיר זצוק"ל על גאוה וענוה

לא אמר נואש וכל מקום תורה שנבנה נראה בעיניו בעניין בית המקדש!

הרב מפוניבז' הרגיש כי בני הישיבה מהווים את תמצית חייו, וכאשר ראה אותם יושבים על תלמודם, ליבו רחב משמחה. כשדיבר בפני בני תורה על מעלה התורה, הוא היה פורץ בבכי נגרש ונראה כמלאך ה' צבקות!

הרב מפוניבז' זיהה את עצמו עם התורה ועם קידוש ה'. כל שאיפתו היתה להרבות תורה בישראל. אלו היו כל חייו. וכשאדם מגיע למדרגה כזו, הוא יכול לחדש חידושים ולחבר ספרים, ובכל זאת אין בו כל גאוה, מכיוון שה'אני' וה'תורה' מתמזגים בקרבו לדבר אחד.

כאשר הרב מפוניבז' היה בדרכו לדרום אפריקה, פרצה המלחמה הנוראה, שבמהלכה הושמד חלק גדול מיהדות אירופה. מכל משפחתו נותר לו בן אחד בלבד, וישיבתו נחרבה כליל. לאחר המלחמה, כאשר הרב מפוניבז' עלה לארץ, על פי דרך הטבע היה עליו להיות שבור ורצוף לגמרי, שהרי כמעט ולא נותר שריד ממשפחתו, וישיבתו חרבה. אולם הרב מפוניבז' ראה את החורבן הרוחני ששרר בארץ ואמר לעצמו: "עלי מוטל להרים את כבוד התורה מעפר ולהקים בארץ ישראל ישיבות קדושות!"

הרב מפוניבז' היה אדם חולני, הוא סבל מכאבים עזים ברגלו וכליותיו לא תפקדו כראוי. בנוסף לכך, באותה התקופה היה קשה מאוד לגייס כספים ועקב כך הוא זכה לביזיונות רבים, אולם הוא

והיא היסוד לקיומו הנפשי של האדם. לשיטתם, לא ייתכן שהאדם יבטל את גאותו מבלי שיבטל את עצמו כליל. לפיכך, כאשר אתה שובר הגאווה שבאדם, שברת את האדם.

אולם האמת היא, שאדם המתגאה על אחרים מגלה כי הוא סובל מ'רגש נחיתות'. כאשר רופא יודע כי הוא הרופא הטוב ביותר, אין לו כל סיבה שלא להקשיב לרופאים צעירים ממנו. פעם אירע מקרה ברופא מומחה, שאבחן חולה מסוים כסובל ממחלת כליות. במקום נוכח רופא מתמחה, שטען כי לדעתו החולה סובל מבעיה אחרת, אך הרופא הבכיר בחר להתעלם מדבריו.

מה היה קורה לו היה חושש לדבריו של הרופא הצעיר ומורה לבצע את הבדיקות הנדרשות? אולי הוא באמת צודק! אבל הרופא הבכיר סבר אין זה מכבודו ליחס חשיבות לדעתו של רופא זוט. הסיבה לכך שאדם גדול מסרב להקשיב לדעתו של אדם הנחשב כקטן ממנו, נובעת מכך שבלבו ישנם 'רגשי נחיתות'. הוא יודע שהוא לא רופא גדול, ומשום כך הוא לא רוצה להקשיב לדעתם של אחרים.

ברם, כאשר האדם לומד תורה כשהוא נהנה מלימודו, הוא אינו נזקק לכבוד כלל, מכיוון שההנאה שיש מלימוד התורה, היא הסיפוק שלו והיא הגאווה שלו.

(מתוך הספר 'לקחת מוסר')

לאחר שהרב מפוניבז' הקים את ישיבת פוניבז' בבני ברק, הקים רבי אייזיק שר זצוק"ל את ישיבת סלבודקא. רבי אייזיק הצליח לגייס כספים רבים עבור ישיבתו, בה בשעה שבישיבת פוניבז' לא היה מאומה ועקב כך התעורר החשש שבחורי ישיבת פוניבז' יעברו ללמוד בישיבת סלבודקא שבה היו תנאים ראויים יותר.

מאחר שבני ברק של אותם הימים היתה מקום קטן, סברו הכל שבקרוב יפנה הרב מפוניבז' אל רבי אייזיק שר ויבקש ממנו להקים את ישיבתו בעיר אחרת, כשהוא מסתמך על הטענה כי אין צורך בשתי ישיבות ביישוב כה קטן.

ברם, כאשר הרב מפוניבז' שמע כי ישיבה נוספת עומדת לקום בבני ברק, הוא שמח שמחה עצומה. בחנוכת הבית של ישיבת סלבודקא הוא היה מראשי הדוברים ודרש בהתרגשות עצומה על התורה ומעלתה.

זו היא המדרגה של "כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי... כי באלה חפצתי נאום ה'", ואדם הנוהג על פיה מזהה את רצונו עם רצון ה'.

הגויים אינם מכירים במציאות שכזו, ומשום כך הם כופרים בבחירה חופשית. על פי טענתם, הגאווה אינה מידה שלילית,

'מאוד רציתי לדעת מה הוא מחביא שם, בתוך היד'

יהודי צדיק התגורר ברמת אלחנן, ושמו רבי יוסף כהן זצ"ל

היו בטוחים שהוא יפול ברוחו

רבי יוסף עסק ביהלומים, ותיווך בעסקאות בין סוחרים גדולים, ובהם גם המפורסמים ביותר. את הכל עשה בישרות ובאמינות שאין דומה לה, מחד, ומאידך - בתחכום יהודי ובפקחות עצומה. לפני כיובל שנים הפיל אותו אחד משותפיו בסכום ענק של 350,000 דולר, סכום שגם היום היה יכול להפיל כל סוחר באשר-הוא, על אחת כמה וכמה לפני כל-כך הרבה שנים.

החברים, ובני הבית, היו בטוחים שרבי יוסף יפול ברוחו, ולא תהיה אפשרות לעודד אותו... מה רבה פליאתם כאשר ראו אותו ועל פניו נסוכה שלוהה ושמחה, כבימים-ימימה. 'מעולם לא הצטערתי על איבוד כסף', אמר לכל מי שביקש לשמוע; 'הכל מאת ה', והכל מתנהל לפי התוכנית השמימית', הוסיף באמונה-רבתי.

'וכי הכסף הוא שלי? הרי הוא נמצא בהשאלה אצלי, כדי שאשתמש בו לחסד עם הבריות ולעשיית רצונו של הקב"ה!'

יהודי צדיק התגורר ברמת אלחנן, ושמו רבי יוסף כהן זצ"ל. הנהגותיו בענייני המסחר והכספים היו לשם-דבר, וגרמו לקידוש שם שמים עצום. אנשים שבאו איתו בקשרים כלכליים לא האמינו, לפעמים, שהאדם העומד מולם הוא בשר-ודם... אחד מהם סיפר שכאשר ניהל איתו פעם וויכוח בענין מסוים שהיה קשור לסכומי-כסף גדולים, הבחין שכף-ידו של רבי יוסף סגורה קמעה, והוא מביט מדי פעם בכף-היד.

מאוד רציתי לדעת מה הוא מחביא שם, בידו הסגורה, ועשיתי תחבולות כדי להציץ ולגלות את הענין... עד שהצלחתי... וראיתי שבכף-היד החזיק רבי יוסף פתק קטן ובו המלים 'נצור לשונך מרע' - - -

מדי כמה דקות היה פותח מעט את היד, ומביט בפתק, כדי לא לדבר לשון-הרע, ולא להתלהם במהלך הוויכוח, וליצור את לשונו באופן ההלכתי הטהור ביותר. הדבר גרם לי לחלישות-הדעת עצומה, סיפר האיש. מדהים.

'למה לא אמרת לי שאין במכונית מספיק דלק עד לירושלים?
אני תקוע ב'קסטל', ללא דלק'... שמעתם? האדם ההוא לקח את
הרכב מרבי יוסף, והוא עוד צועק עליו למה לא אמר שאין מספיק
דלק... ומה היתה תגובתו של בעל הרכב? - 'אתה צודק, ידידי;
באמת לא נהגתי כשורה. אשתדל לחזור בתשובה שלימה!!'
הרב כהן הלְוֹה כסף לאנשים רבים, וכשהיה יודע שאלוהי אין
כסף להחזיר, היה מגיע אליו ולוחש באוזנו: 'אינך צריך להשיב את
ההלוואה, אבל בתנאי אחד: שאף אחד לא יידע'...
זה נקרא קידוש השם במיטבו.
(מתוך הספר 'לקיים' בעריכת הרב משה מיכאל צורן)

ואם השם יתברך החליט לקחת ממני את הכסף, יש לי סיבה
להצטער?!

'לא נהגתי כשורה; אשתדל לחזור בתשובה'

כל-כולו היה חסד! לפני 35 שנה לא היו ברמת אלחנן מכוניות
רבות, ורכבו של רבי יוסף כהן שימש את כולם... כל מי שהיה
צריך רכב, ניגש אליו, ומעולם לא נענה בשלילה. מה שצריך לספר
הוא, שפעם בשעה מאוחרת בלילה הוא מקבל טלפון מיהודי
שלקח ממנו את המכונית כדי לנסוע לירושלים, והיהודי נשמע
ממורמר, וצועק בגרון ניחר:

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע סרב החזון איש לנסוע בכרכרה ששכרו עבור?

קידושין דף ע"ה

ושמואל שוכב בהיכל ה'

שפתים ואמר לו: אני עושה כן לא מתוך צדקות יתירה ולא מתוך
גאווה, דרך זו למדתי ממשה רבינו שהצהיר באזני ה': "לא חמור
אחד מהם נשאתי" (במדבר טז טו). בדומה לכך שמואל הנביא
השביע את ישראל שיעידו בו: "את שור מי
לקחתי וחמור מי לקחתי" (יב ג). וכי אפשר להעלות על
הדעת שנביאי קודש אלה התפארו בזאת שלא פרצו בלילה
לרפת איש לגנוב את שורו או חמורו מבלי שירגיש? אין זאת אלא
אפי' כשקראוהו לבדוק "סירכה" בשור ולפסוק בשאלה והעמידו
לרשותו חמור לרכיבה, לא הסכים לכך. וסיים החזון איש במתק
לשונו "מעשה אבות סימן לבנים".

(גליון אהלה של תורה)

מסופר על בעל "החזון איש" זצ"ל, שנקרא פעם אל עיירה
אחת כדי לפסוק שם בדינו של שור שנשחט ונמצאה סירכה
בראותו, אם להכשיר או להטריף את השור. הרב פסע רגלי שעה
ארוכה דרך פיתולי היער העבות עד מקום השור בדק אותו ופסק
מה שפסק. כשעמד לשוב לביתו, מיהר הקצב בעל השור לשכור
כרכרה מכובדת הרתומה לשני סוסים על חשבונו כדי להסיע את
הרב בכבודו הראוי לו ליעדו.

אולם רבי אברהם ישעיהו קרליץ סירב בכל תוקף להענות
להזמנה ולנסוע בכרכרה. הפציר בו הקצב אך הרב נשאר בשלו.
כשעל שפתותיו ריחף חיוך קל וביישני פנה אל הקצב במתק

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם צריך לרחוץ את הידים בין הדגים לבשר?

האצבעות עד סוף הפרק השני, (אלא אם כן נגעו ידיו במאכל מעבר לפרק השני).

ומנהג בני אשכנז שלא לרחוץ את הידים, משום שהשתנו הטבעים, ויתכן כי בזמננו אין סכנה בדבר; אולם אף למנהגם, יש לאכול ולשתות בין הבשר לדג; ויש שכתב שְׂדִי בשתיה.

[שו"ע קעג, ב, משנ"ב ג, ד (בהרחבה ע"פ המקור) ר"ו, ושעה"צ ב; בו"מ דרשו, 8; וראה שם, 2]

חכמינו ז"ל אמרו, שאכילת בשר ודג יחד עשויה לגרום למחלת הצרעת. וכן נפסק בשולחן ערוך, שצריך להזהר שלא לאוכלם יחד. ויתרה מזו, האוכל בשר ודג בזה אחר זה, צריך לאכול ולשתות מעט, או לאכול דבר השרוי במשקה, כדי לנקות את פיו.

ואם ידיו נגעו במאכל הראשון, צריך גם לרחוץ את ידיו במים בין שני המאכלים. ורחיצה זו אינה צריכה להעשות בכלי כנטילת ידים לסעודה, וכן אין צורך לרחוץ את כל היד, אלא די ברחיצת

האם צריך להגעיל כלי שבישלו בו בשר ודגים יחד?

אומרים, שהכלי צריך הגעלה; ויש אומרים, שְׂדִי בשהייה של עשרים וארבע שעות, שאז נפגם הטעם ה'בלוע' בכלי. ויש שהכריע, שבכלי שאי אפשר להגעילו ניתן להקל, ובשאר הכלים יש להחמיר. ועוד נחלקו הפוסקים, אם מועיל 'ביטול בשישים' בענין זה, אשר טעמו משום סכנה.

[בו"מ דרשו קעג, 3-4]

כאמור, אכילת בשר ודג יחד יש בה סכנה. אולם, מותר לשני אנשים לאכול יחד בשר ודגים על שולחן אחד; ויש שכתב, שיש להחמיר ולהניח דבר מה ביניהם לסימן ולהיכר, שלא יבואו לאכול בשר ודגים יחד, וכל שכן שראוי לאדם הסועד לבדו שלא יעלה את הבשר והדגים יחד על השולחן. ויש שכתב, שמותר להעלותם על שולחן אחד, ושכן המנהג, אך הוסיף, שיש המחמירים בדבר. ואין לבשל בשר ודג יחד בכלי אחד. ואם עבר ובישל, יש

מי ששתה ללא ברכה - האם יכול לברך לאחר השתיה?

ואם הכניס מאכל לפיו ללא ברכה, ונזכר טרם שבלעו - אם מדובר במאכל שאם יפלטנו לא ימָאָס מאכילה, יפלטנו ויברך עליו, כדי שפיו יהיה ריק בשעת הברכה, ובכך יתקיים הכתוב: "יִמָּלֵא פִי תְהִלָּתְךָ"; ואם מדובר במאכל שאם יפלטנו ימָאָס מאכילה, או שנמצא בחברת אנשים ומאוס הדבר לפלוט את המאכל לעיניהם - יזיז את המאכל לקצה פיו, ויברך.

[שו"ע קעב, א-ב, משנ"ב א, ב, ה, וז, וביה"ל ד"ה ואינו; בו"מ דרשו, 3 ור]

מי שלגם משקה ללא ברכה, ונזכר טרם שבלעו, ראוי שיפלטנו; אך מעיקר הדין ראוי לבולעו, כדי שלא יפָסַד המשקה. ואם הכניס לפיו רק מעט מהמשקה, באופן שיכול לברך כשהמשקה בפיו, יעשה כן. ואם בלע את המשקה ללא ברכה, ראוי שיברך 'שהכל' על איזה מאכל או משקה, כיון שיש שסוברים, שאדם שאכל ללא ברכה חובתו לברך ברכה ראשונה לאחר האכילה, והיא חלה למפרע.

* המאבד מאכל או משקה ללא תועלת, עובר באיסור 'בל תשחית'. והוסיפו חכמינו ז"ל ואסרו קלקול ואיבוד של מאכל ומשקה אף כשיש בדבר תועלת.
* המוצא מאכל בדרך, במקום שרבים עוברים ושבים בו, אסור להותירו שם, וחובה להרימו. ויש אומרים, שבזמננו, שאין דרך בני אדם לאכול מאכל שהיה מושלך על הקרקע, אין חובה להרימו * אין להאכיל מאכל אדם לבעלי חיים. ויש שמצדדים להקל בדבר, ובפרט במקרה שאין להשיג מאכל אחר עבור בעלי החיים.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מה הורה השל"ה הקדוש לתלמידיו של ה'כלי יקר'?

בטהרתו ולא אנשי החברה קדישא, ושאלו את רב העיר, רבינו הקדוש בעל השל"ה, ופסק כי הקברנים המבטלים את עסקיהם בכל ימות השנה כדי לעסוק במצוה זו, קודמים לתלמידיו.
[משנ"ב קנג, צב; בו"מ דרשו, 109-108]

אנשי 'חברה קדישא' העוסקים בקביעות בטהרת מתים ובקבורתם, זוכים במצוות אלו, ואין אחרים יכולים לדחותם, בין אם רצונם להצטרף לחבורתם בקביעות, ובין אם רצונם לעסוק במצוות אלו פעם אחת בלבד. ומעשה שהיה בפראג בשנת שע"ט, בפטירת בעל ה'כלי יקר', שטענו תלמידיו כי ראוי שהם יתעסקו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il